

Bijlage 3 Beschrijving Casusoverleggen

Per type Casusoverleg wordt hier schriftelijk een specificatie gegeven van:

- De doelbinding (zie artikel 3);
- Deelnemende partijen met eigen verantwoordelijkheid (zie artikel 4 grondslag);
- Werkwijze:
 - o Procesregisseur¹,
 - o Betrokkenheid ouders/jongere
 - o Beheer persoonsgegevens
 - o Fasen van overleg.

Voorbeelden:

Voorbeeld 1 Multidisciplinair overleg schoolniveau (MDO)

Samenwerkingsdoelstelling	In gezamenlijkheid vaststelling welke extra ondersteuning leerling nodig heeft binnen en buiten de onderwijssetting om succesvol te kunnen zijn in zijn of haar ontwikkeling. Opstellen plan van aanpak, jeugdhulp organiseren.
Individueel verwerkingsdoel	Iedere partij beschrijft dit vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheid.
Wanneer	Zorgen over de leerling in verschillende domeinen (onderwijs, jeugdhulp, gezondheidszorg) waardoor verschillende disciplines betrokken moeten worden om tot passend aanbod te komen.
Partijen/wettelijke taak	- School (leerkracht, intern begeleider) (procesregisseur) - Ouders (+ onafhankelijke cliëntondersteuner) - Psycholoog/orthopedagoog (van schoolbestuur of SWV) - Jeugdarts/jeugdverpleegkundige GGD (Wet publieke gezondheid) - Professional van wijkteam/ CJG, Centrum voor Jeugd en Gezin/ Jeugdprofessional op school, schoolmaatschappelijk werker (poort tot jeugdhulpverlening/Jeugdwet) - Grondslag vermeld in artikel 4 Convenant
Beheer persoonsgegevens	Met toestemming ouders deelt school OPP en vragen vanuit school om advies op beveiligde wijze. Afspraken worden vastgelegd in schooldossier.
Fasen overleg	Is gericht op eerste fase: komen tot integrale aanpak onderwijs en jeugdhulp. Kan leiden tot vervolgaanpak op individueel niveau met betreffende jeugdhulpaanbieder, school en leerplicht.

1

¹ Procesregisseur is te onderscheiden van casusregisseur. De procesregisseur brengt partijen bij elkaar, bewaakt de coördinatie van de samenwerking en de voortgang maar is niet zelf verantwoordelijk voor de hulpverlening of behandeling.

Voorbeeld 2 Verzuimoverleg

Samenwerkings-doelstelling	In gezamenlijkheid terugdringen (ongeoorloofd) verzuim van leerling en voorkomen langdurige uitval zodat de leerling het onderwijs weer volledig volgt en succesvol is in zijn of haar ontwikkeling. Integraal plan van aanpak opstellen en gezamenlijk uitvoeren en monitoren in verband met gewenste uitkomst.
Individueel verwerkingsdoel	Iedere partij beschrijft dit vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheid.
Wanneer	Bij verzuimmelding in DUO over ongeoorloofd verzuim (16 uur binnen 4 weken) of vermoedelijk ongeoorloofd verzuim (rubriek overig verzuim).
Partijen/wettelijke taak	- School (intern begeleider of zorgcoördinator) - Gedragsdeskundige (school of SWV) - Ouders (en jongere zelf, hoorrecht) - Jeugdarts/jeugdverpleegkundige GGD (Wet publieke gezondheid) - Leerplichtambtenaar (Leerplichtwet) - Jeugdhulpaanbieder (Jeugdwet) - Grondslag vermeld in artikel 4 Convenant
Beheer persoonsgegevens	Delen op beveiligde wijze. Elke partij legt in eigen dossier relevante persoonsgegevens vast over verzuim in verband met eigen taak hierin. Ouders hebben schriftelijk toestemming verleend aan GGD en Jeugdhulp in verband met beroepsgeheim.
Fasen overleg	Doel is in eerste instantie te komen tot gezamenlijk, integraal plan van aanpak. Daarna nieuwe fase uitvoering en monitoring plan van aanpak.

Voorbeeld 3 Thuiszitteroverleg (regionaal)

Samenwerkings-doelstelling	Doorbraakaanpak organiseren (passend hulpverlenings- en onderwijsaanbod) voor leerlingen die langdurig thuiszitten (langdurig relatief verzuim en absoluut verzuim). Gericht inzetten van interventies binnen jeugdhulp en/of onderwijs en monitoren hiervan.
Individueel verwerkingsdoel	Iedere partij beschrijft dit vanuit haar eigen rol en verantwoordelijkheid.
Wanneer	Op verzoek school indien eerdere interventies niet hebben geholpen. Op verzoek leerplicht indien gezocht moet worden naar passend aanbod andere school binnen SWV. Periodiek voortgangsoverleg leerplicht-SWV in kader terugdringen schoolverzuim/thuiszitters.
Partijen/wettelijke taak	- Samenwerkingsverband passend onderwijs (dekkend aanbod) (procesregisseur) - School - Leerplichtambtenaar (Leerplichtwet) - Teamleider Jeugd en Gezin gemeente (Jeugdwet) - Grondslag vermeld in artikel 4 Convenant
Beheer persoonsgegevens	Delen op beveiligde wijze. Elke partij legt in eigen dossier relevante persoonsgegevens vast.
Fasen overleg	Partijen hebben binnen eigen domein doorbraakbevoegdheid om bv jeugdhulp te organiseren of passend onderwijsaanbod te doen. In vervolgfase worden ouders en jongere hierbij betrokken.

Toelichting (Checklist):

1. Deelnemers en grondslag wettelijke taak

- Welke organisaties zijn vanuit welke wettelijke taak vertegenwoordigd in het overleg?
- Welke grondslag bezit elke organisatie om persoonsgegevens te verwerken (artikel 4)?
- Welke functionarissen van welke organisatie zijn de deelnemers aan het overleg?
- Functioneert het casusoverleg op schoolniveau, wijkniveau, gemeenteniveau of niveau SWV?

2. Doelstelling

- Wat is het samenwerkingsdoel van het Casusoverleg? (zie artikel 2)
(bijv. bewerkstelligen terugkeer naar school bij thuiszitters, organiseren van passende begeleiding en jeugdhulp in school en/of thuissituatie)
- Wat is het individueel doeleinde van iedere Partij bij het Casusoverleg, gelet op diens wettelijke taak? (zie artikel 3)
- Wat is de doelgroep: is dat de definitie van jongere conform definitie in het Convenant of anders of breder?
- Beschikt het Casusoverleg ook over doorzettingmacht, dat wil zeggen het bepalen van een passend ondersteuningsaanbod (jeugdhulp/onderwijs)?

3. Procesregisseur en werkwijze

- Wie is bijeenroeper, regisseur?
- Wie bewaakt de opvolging van acties/is casusregisseur²?
- Wie is aanspreekpunt voor ouders/jongeren voor wat betreft gegevensverwerking?

3

4. Ouders/jongeren

- Worden ouders/jongeren vooraf betrokken bij het casusoverleg, door uitleg over doel, de mogelijke deelnemers, en de privacy-rechten?
- Worden ouders/jongeren uitgenodigd voor het overleg en ontvangen zij verslagen?
- Is de schriftelijke toestemming van ouders/jongeren voor het delen van bijzondere persoonsgegevens goed geregeld (zie Bijlage 5, Toestemmingsformulier)

5. Beheer persoonsgegevens

- Beheert de deelnemer die een behandelrelatie heeft met betrokkene zelf persoonsgegevens gerelateerd aan het casusoverleg?
- Uitgangspunt: elke deelnemer blijft zelf verwerkersverantwoordelijke vanuit eigen relatie met jongere en legt alleen gegevens vast uit het overleg die nodig zijn voor de eigen wettelijke taak, zie ook artikel 3.4 g en h³.
- Worden er verslagen van het Casusoverleg gemaakt? Worden daar namen of pseudoniemen in genoemd?
- Hoe wordt verslag op beveiligde manier gedeeld?

² Te onderscheiden van procesregisseur zie noot 43. Indien bij een gezin meerdere hulpverleningsinstanties zijn betrokken kan één hulpverlener worden aangewezen als coördinator/casusregisseur hiervan.

³ Een partij die in een bepaalde fase persoonsgegevens verstrekt behoudt de zeggenschap over het verdere gebruik van die gegevens en/of die voor een andere fase en/of andere doelen gebruikt mogen worden;

Een partij die bij de behandeling van een casus kennisneemt van persoonsgegevens afkomstig van een andere partij mag deze gegevens enkel verder gebruiken voor hun eigen taken in het kader van de casusbehandeling, als de partij die de gegevens heeft ingebracht, dit afzonderlijk accordeert, tenzij sprake is van een verstrekking op grond van een wettelijke plicht.

6. Fasen van verwerking persoonsgegevens

- Persoonsgegevens worden in elke fase verwerkt, maar verschillen ook per fase. Per fase moet worden afgesproken welke persoonsgegevens daarvoor nodig zijn; voor het opstellen van ‘1 kind, 1 plan’ zullen meer persoonsgegevens nodig zijn om uit te wisselen dan voor de fase van monitoring. Uitgangspunt is dat niet meer persoonsgegevens worden gedeeld dan strikt nodig voor het afgesproken doel.

Fasen:

- **Intake/aanmelding**
 - Wie meldt aan en beslist welke partij(en) nodig zijn?
 - Is aanmelden mondeling of schriftelijk?
- **Beoordeling (bepalen eerste beeld en verrijken informatie uit intake)**
 - Is betrokkene bij andere deelnemers bekend? Wat weten we van deze jongere?
 - Welke aanvullende info moeten we bij wie opvragen?
 - Ouders/jongere uitnodigen en ‘uitvragen’.
- **1 kind, 1 plan opstellen**
 - Samen met ouders/jongere gezamenlijk plan opstellen.
 - Concrete, haalbare doelen opstellen voor jongere/ouders/school/jeugdhulp.
 - Concrete acties benoemen (interventies, behandelstappen, et cetera).
- **Monitoring plan van aanpak**
 - Vanuit casusoverleg volgt een casusregisseur de opvolging van het plan van aanpak.
 - Tussentijds rapporteren aan casusoverleg over voortgang uitvoering.
 - Indien nodig plan van aanpak aanpassen.
 - Periodiek met ouders/jongere voortgang bespreken en acties eventueel aanpassen.
- **Evaluatie plan van aanpak**
 - Na afloop van onderwijszorg-arrangement/uitvoering plan evalueren met ouders/jongere of doelen zijn bereikt en welke resultaten zijn geboekt.
 - Tot 6 maanden na afloop plan/arrangement leerling blijven volgen vanuit casusoverleg en terugkoppeling vanuit school.
- **Afsluiting persoonsdossier**

TOELICHTING

BIJLAGE 3 van het *Privacy convenant Samenwerking Onderwijs Gemeente Jeugdhulp 2025*

Inleiding

Voor de ontwikkeling van jeugdigen is het van belang dat zij goed onderwijs krijgen aangeboden en waar nodig de juiste ondersteuning krijgen. Onderwijs is vaak 'vindplaats' en ook steeds vaker de plaats waar hulp wordt geboden. De school is bij uitstek de plek waar professionals signaleren dat er mogelijk belemmeringen in de ontwikkeling zijn, door ontwikkelings- of gezinsproblemen. Een nauwe samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp is nodig om jeugdigen, zo tijdig mogelijk, de juiste hulp en ondersteuning te bieden op school, in de vrije tijd en in de thuisomgeving.

Voor dit Convenant is gebruik gemaakt van het (gewijzigde) Model Privacy Convenant Samenwerking Onderwijs – Gemeenten – Jeugdhulp opgesteld door Harry Nijkamp in opdracht van Steunpunt Passend Onderwijs.

Doelgroep

De doelgroep van dit convenant wordt gevormd door:

- jeugdigen die onderwijs volgen en jeugdhulp ontvangen;
- jeugdigen die onderwijs ontvangen en waarvan vermoedens bestaan dat jeugdhulp wellicht wenselijk is voor henzelf of in het gezin;
- jeugdigen die onderwijs dienen te volgen maar 'thuiszitten' (de zgn. thuiszitters), waarbij een belangrijk deel van deze jeugdigen ook jeugdhulp ontvangen of waar jeugdhulpvragen aan de orde zijn.

Thuiszitters

In 2016 hebben de Ministeries van OCW en VWS het zogenaamde Thuiszitterspact gesloten met de PO-Raad, de VO-Raad, het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en VNG om het aantal thuiszitters omlaag te brengen. De ambitie was dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zou zitten zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Het Thuiszitterspact heeft geleid tot veel regionale initiatieven om het aantal thuiszitters omlaag te brengen en langdurige uitval te voorkomen. Tot op heden hebben die initiatieven niet geleid tot een substantiële daling van het aantal thuiszitters en is het aantal kinderen dat langer dan drie maanden thuis zit zelfs gestegen.

Het terugdringen van het aantal thuiszitters is niet alleen een zaak van het onderwijs. Thuiszitten is een gevolg van problemen die vaak ook een andere achtergrond hebben zoals psychische problemen of problematiek in de thuissituatie. Er bestaat dan ook behoefte aan overleg waar de verbinding wordt gelegd tussen onderwijs, zorg, veiligheid en leerplicht. De rol van de leerplichtambtenaar verschuift van een repressieve (handhavende) taak naar een rol in het voortraject. De invoering van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) heeft hieraan bijgedragen, waarbij meerdere partijen in een integrale aanpak het verzuim proberen te verminderen.

Dit Convenant heeft tot doel een betere samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp tot stand te brengen. In dit Convenant worden afspraken vastgelegd tussen gemeenten, jeugdhulpaanbieders, samenwerkingsverbanden en schoolbesturen over het verwerken van persoonsgegevens van jeugdigen (en eventueel hun ouders) in de samenwerking tussen deze partijen. Het Convenant zet wettelijke bepalingen niet opzij, er kunnen dus geen zaken in het Convenant geregeld worden die wettelijk niet zijn toegestaan.

Casusoverleg

Zodra er een vorm van samenwerking is waarbij persoonsgegevens van een of meer individuele jongeren worden uitgewisseld en verwerkt met partners van buiten de school is in dit Convenant sprake van een 'Casusoverleg'. In **Bijlage 3** van het Convenant worden verschillende typen Casusoverleggen voorbeeldmatig uitgewerkt.

Een schoolintern overleg over leerlingen rekenen we hier niet toe, ook niet als daar standaard een orthopedagoog of psycholoog deel van uit maakt. Het gaat dan immers op het versterken van het schoolintern handelen en niet om toeleiding naar jeugdhulp. Een multidisciplinair overleg in het kader van toeleiding naar jeugdhulp (mdo-overleg) is wel zo'n Casusoverleg maar ook een bilateraal overleg tussen school en de contactpersoon van het wijkteam over een jongere die jeugdhulp heeft. Rond thuiszitters zijn ook vaak

interdisciplinaire overleggen waar casussen van thuiszitters worden besproken. Het Casusoverleg is een centraal begrip in het Convenant omdat hierin altijd sprake is van samenwerking tussen professionals uit meerdere sectoren/beroepsgroepen en dit derhalve de plek is waar zorgvuldig met privacy moet worden omgegaan en hierover afspraken moeten worden gemaakt, zoals het bewaren en beveiligen van persoonsgegevens.

Als het casusoverleg is gecentreerd rond een school kan sprake zijn van een overleg waarin achtereenvolgens meerdere jongeren worden besproken; dit leidt dan tot een wisselende samenstelling waarbij ouders en professionals alleen aanschuiven voor zover zij direct betrokken zijn bij een casus. Het casusoverleg kan ook bovenschools zijn georganiseerd; bij een verzuim- of thuiszittersoverleg zullen naast vaste overlegpartners (bijvoorbeeld de leerplichtambtenaar, vertegenwoordiger samenwerkingsverband) ook wisselende deelnemers aanwezig zijn (bijvoorbeeld jeugdhulpprofessional, schoolvertegenwoordiger) die alleen meespreken over de jongere waar zij direct bij betrokken zijn.

Casusoverleg veronderstelt ook procesregie; het Convenant bepaalt niet wie procesregisseur is, maar benoemt wel de noodzaak tot het maken van afspraken hierover. In **Bijlage 3** zijn diverse casusoverleggen nader beschreven en is een checklist opgenomen voor het Casusoverleg.

Onderwijszorg-arrangement

Het begrip ‘Onderwijszorg-arrangement’ wordt gebruikt als overkoepelende term voor alle samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp waarbij er een integraal hulpverleningsaanbod is van onderwijsondersteuning, zorg en jeugdhulp. Ze kunnen gericht zijn op individuele leerlingen of collectief worden aangeboden aan klassen of groepen van leerlingen. Hierbij wordt aangesloten op de definitie zoals de onderzoekers van de Evaluatie Passend Onderwijs die ook hebben gehanteerd⁴.

Rol van ouders en jongeren

De rol van ouders in de samenwerking onderwijs, gemeente en jeugdhulp is evident. René Peeters onderstreept in zijn advies dat de betrokkenheid van ouders essentieel is: “Als zij niet achter de aanpak staan of ontevreden zijn over de plek, dan is het geen duurzame oplossing”⁵. Ouders zijn niet alleen wettelijk vertegenwoordiger van hun kind maar ook ervaringsdeskundige. Ouders hebben soms al veel hulpverleningstrajecten doorlopen, en beschikken over veel kennis ten aanzien van de specifieke situatie van de jongere en de thuissituatie. In het Convenant wordt daarom als uitgangspunt genomen dat ouders die het ouderlijk gezag bezitten altijd uitgenodigd worden voor deelname aan het Casusoverleg, zodat er een driehoek samenwerking ontstaat tussen onderwijs-ouders-jeugdhulp/zorg. De ouders met gezag bepalen in overleg met de jeugdhulpverlener welke informatie uit de begeleiding/behandeling door jeugdhulp wordt gedeeld in het Casusoverleg met overige partners.

Daarnaast gaat dit Convenant ervan uit dat jongeren vanaf 12 jaar met hun ouders, ook rechtstreeks participeren in het Casusoverleg. Jongeren tussen 12 en 16 jaar oefenen samen met hun ouders de privacy-rechten uit. Vanaf 16 jaar oefent de jongere de privacy-rechten zelfstandig uit.

Voor alle jongeren (ook jonger dan 12 jaar) geldt een hoorrecht; zij dienen gehoord te worden bij zaken die hen rechtstreeks aangaan⁶. Hierbij moet wel worden aangetekend dat in de onderwijswetgeving is geregeld dat bij minderjarige leerlingen (dus jonger dan 18 jaar) de school de plicht heeft om ouders als wettelijke vertegenwoordiger van de leerling op de hoogte te houden van de voortgang van het onderwijs en de ouders ook dienen in te stemmen met het handelingsdeel van de ontwikkelingsperspectief (OPP) als de leerling extra ondersteuning moet hebben in het onderwijsproces. De ouders kunnen in het Casusoverleg worden ondersteund door een jeugdhulpprofessional, maar kunnen desgewenst ook iemand anders meenemen (bijvoorbeeld een cliëntondersteuner, een onderwijs(zorg)consulent of niet-professional).

⁴ Van der Grinten, M., Walraven, M., Kooij, D., Bomhof, M., Smeets, E., & Ledoux, G. (2018) (p.8). *Landelijke inventarisatie aansluiting onderwijs en jeugdhulp*. Utrecht/Nijmegen/Amsterdam: Oberon/KBA/Kohnstamm Instituut.

⁵ Mét andere ogen, Advies voor versnelling en bestendiging van de samenwerking onderwijs-zorg-jeugd, R. Peeters, (2018), (p 18).

⁶ Dit hoorrecht is geregeld in artikel 12 van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind.